అమ్మా! అమ్మా!

అమ్మా!

తనను ఎవరో బలవంతంగా కుదిపేసరికి ఆమె కళ్ళు విప్పింది.

గది బైటకు వచ్చింది. తను పూజలో ఉండగా ఇన్నూ మిన్ను చుట్టవెడుతూ ఎక్కడి నుంచి వచ్చేయో ఈ చీకటి మేఘాలు.

అక్కడో పాకా, ఇక్కడో పందిరీ కాకుండా కోటలు, కట్టలూ, గుళ్ళూ, గోపురాలూ కదిపి కుదిపి విసిరెయ్య డానికే వచ్చినట్టున్న ఈ గాలి ఎక్కడినుంచి వచ్చిందో.

పట్టపగలే ఎక్కడి నుంచి చుట్టపెట్టేసిందో ఈ గరళపు చీకటి.

నీది పూజా? నిద్రా? కుక్కి మంచంలో దగ్గలేని రఘు వంకర పెదిమలలోనే విరిగిపోయేయి ఆ మాటలు. అతను మేష్టరు పనిచేసేక ఎందుకు రిటైరయ్యేడో ఎందుకు చచ్చిపోలేదో అని పీక పట్టుకొని అడుగుతాడేమోనన్న భయంకొద్దీ భగవంతుడు అతనికి కనిపించడం మానేశాడు.

ఇంజినీరు అవుదామని ఆశపడి, అదృష్టం కొద్దీ ఇంజనీరు మేస్త్రీ అయిన రామూకి భోజనం తీసికెళ్లడానికి వచ్చిన కేరియర్ల పిల్ల అలాగే నిలబడిపోయింది.

ప్లేబ్యాక్ సింగర్ (playback singer) అవుదామనుకుని సినిమాలు చూసే అదృష్టానికి అయినా నోచుకోకపోయినా, తనకిక పెళ్ళి చేయలేరన్న జ్ఞానం సంపాదించుకున్న కమల మధ్యాహ్నం భోజనానికి వచ్చిన పక్కింటి మిల్లు డ్రైవరుకి మరోటీ మరోటీ ముద్దులు యిచ్చి పరుగెత్తుకు వస్తోంది.

తనని మళ్ళీ పోలీసు స్టేషనుకి రమ్మని కబురు పెట్టేరని తన తల్లికి ఎలా తెలియకుండా వుంచడమా అని ఆలోచిస్తున్న మణి ఆమెను చూసి చేతిలో వున్న బీడి పారేశాడు.

“అయ్యో వర్షమే కమలా అంటూ” ఆరేసిన తన రెండో చీర వేపు పరిగెత్తింది విశాలాక్షి.

(ఆంధ్రజ్యోతి, వారపత్రిక 9.7.1976)

బస్సు కదిలింది

మధ్యాహ్నం పన్నెండు గంటలైంది.

నడివయసు సూర్యుడు నిప్పుతో చెలగాటాలాడుతున్నాడు.

మనిషి నిలువునా తగలబడిపోతాడేమోనన్నంత వేడిగా వుంది.

జోళ్ళున్నా కాళ్ళు కాలిపోతున్నాయి.

ఆకలికి కడుపు కాలిపోతోంది.

ఎండకీ, ఆలోచనలకీ బుర్ర కాలిపోతోంది!

మా వారి మీద కోపంతో గుండె కాలిపోతోంది.

మొత్తానికి నేనొక అగ్నిపర్వతంలా వున్నాను. “ఇంత ఎండలో బస్సు ప్రయాణవేఁవిఁటే, నా మొహం” విసుక్కున్నాడు శ్రీను. వాడికి బస్సంటే భయం. ఎండంటే ఎలర్జీ. కాని మా వారి మాట సుగ్రీవాజ్ఞ. ఏ భయం అయినా, ఎన్ని ఎలర్జీలైనా ఆయన మాటకి లొంగాల్సిందే. ఈయన క్రితం జన్మలో హిట్లరో, ముసోలినీనో అయివుంటారని నా గట్టినమ్మకం. “అభిజిత్ లగ్నం అమోఘమైనది. ఏ పనికైనా తిరుగుండదు”–మా మావఁగారి ఉవాచ.

నాకు నవ్వొచ్చింది. అంత పెద్ద పేరెందుకూ, ఉప్పరి లగ్నం అంటే సరిపోదా? ఇంతకీ అది ఎంత అమోఘమైన దైన నడి రోడ్డు మీద నిల్చోడానికి మాత్రం కాదు. కాని ఏం చేస్తాం. మా వారు హిట్లరు అవునో కాదోకాని ఈయన మాత్రం సాక్షాత్తు హిరణ్యకశివుడే.

వేసవికాలం మధ్యాహ్నం పన్నెండు గంటలకి బస్సు కోసం వెయిట్ చెయ్యడానికి యింకే శిక్షా సాటిరాదు.

ఎదురుగా గోడమీద కూర్చున్న కాకిపిల్ల–నోరెండి పోయిం దేమో–నా నుదిటి మీద నుంచి కారిన చమట వేపు ఆశగా చూస్తోంది. పక్కనే సోడాబండి కింద కారుతున్న నీటిలో రెండు పిచ్చికలు సరిగంగ స్నానాలు చేస్తున్నాయి.

ఈవేళ, రేపు ఏదైనా లగ్నం వుందా? ఏఁవిఁటీ జనం?

“ఈ జనమంతా మన బస్సుకే!” పైకే ఆశ్చర్యపోయేను. “కాదు. ఆర్.టి.సి. బస్సుకి” అన్నాడు శ్రీను. వెధవ కుళ్ళు జోకులూ వీడూను.

“కొన్నాళ్ళు వారపత్రికలు చదవటం మానీరా” అనే దాన్ని యింకొకప్పుడైతే. కాని యిప్పుడీ ఎండలో ఏవఁనిపించలేదు

తన్నడం మినహా. తన్నేదాన్నో లేదో తెలీదు కాని ఈలోగా ఝుయ్యిన దూసుకు వచ్చేసింది. మా బస్సు బ్రేకులు లూజో, డ్రైవరు కొత్తవాడో కాని ఆగాల్సిన చోటుకి అర ఫర్లాంగు దూరంలో ఆగింది. ఆడ మగ తేడా లేకుండా అందరం పరిగెత్తేం. మామూలుగా అయితే కొంత వయస్సున ఆడవాళ్ళు రోడ్డు మీద పరిగెత్తెరు. బహుశా సిగ్గుకీ సమయం, సందర్భం వుంటాయేమో.

"తప్పుకో బాబూ. పిల్ల కాలుండిపోనాది. ఆఁ ఆఁ ఎక్కని య్యవేఁటి?

ఉండవమ్మా. దిగనీవేఁటి? దిగక బస్సులో వుండిపోతారేఁటి?

"ఎవరూ వుండిపోరు. అంతా పోయేవాళ్ళవే. తప్పుకో"

ఆ మూట ఏటమ్మా... వంకాయలా... లగేజవుద్ది... మనుషులకే చోటులేక ఛస్తావుంటే మూటలేఁవిఁటమ్మా, పైన ఏయించు పైన.

ప్రయాణం మాట దేవుడెరుగుగాని! బతికి దిగుతానా అనిపించింది ఆ జనం తొక్కిడి చూస్తే. చిన్నప్పుడు చెట్లెక్కడం అలవాటున్న దాని కాబట్టి ఎలాగైతేనేం కాలి వేలొకటి పచ్చటి చేసుకొని, చీర ఓ అరగజం చింపుకొని బస్సులో పడ్డాను. చిన్నప్పుడు స్కూళ్ళలో ఎన్.సి.సి.లు వగైరా ట్రైనింగు యిచ్చినట్టే బస్సెక్కడం, దిగడం కూడా ఎందుకు ట్రైనింగుయివ్వకూడదూ?

నేను బస్సెక్కడం, బస్సు స్టారవడం, ఆ కుదుపుకి నా తల యినుప కడ్డీకి ఠపీలుమని కొట్టుకోవడం లిప్తకాలంలో జరిగిపోయేయి. ఎక్కడా సీటు ఖాళీ వున్నట్లు లేదు. భగవాన్! యీ ఎండకి తోడు యిలా నిల్చునే వుండాలి కాబోలు. అన్నట్టు శ్రీను ఏడి? ఎక్కేడో లేదో? డబ్బు, అవసరమైన కాయితాలు వాడిదగ్గరే వుండిపోయేయి. 'టికెట్, టికెట్" అంటూ మాల కాకిలా అరుస్తున్నాడు కండక్టరు. సగంతో వలో దింపేస్తాడో ఏఁవిఁటో? శీనుగాడు కనిపించడే.

"ఓసారి బస్సు ఆపుతారా?" గట్టిగా అరవాలనుకున్నాను. "ఓసారి బండి ఆపుబాబూ" గట్టిగా వినిపించింది. అరిచింది నేను కాదు. అదుగో ఆ వెనుక ఆవిడ. నేను అనాలనుకున్న మాట ఆవిడకెలా తెలిసిందో? టెలిపతీ కాదు కదా?

"మా మొగోడు దిగడిపోనాడు – కాస్త బండి ఆపు బాబూ అంటూ అరుస్తోందావిడ. ఆవిడ గుండు మహాబావుంది. స్వాములారికి చీర కట్టినట్టుందావిడ.

హోల్డాన్... హోల్డాన్...

బస్సాగింది.

"నువ్వటమ్మా తల్లీ. చంపేశావ్. చూడండి సార్ వీళ్ళు తిరపతిలో ఎక్కేరు. ప్రతి స్టేజిలోను అతను దిగి పారిపోతాడు. ఎప్పటికీరాడు. ఈ యమ్మేయో ఆపండాపండని అరుపులు. యిలాగైతే వెళ్ళినట్టే బండి. మేమెప్పుడైనా కాఫీ వేడిగా వుంది కాస్త ఆలస్యం అయితే అరవై అర్జీలు.. ఏవమ్మోయ్. ఈసారి గనుక అతను దిగితే నిన్నూ, సామాన్నీ కిటికీలోంచి యిం రేస్తాను..... ఏడీ అతను .... కండక్టరు కస్సుమంటున్నాడు.

"ఇదిగో యిక్కడే" అన్నట్టు తలుపు తీసుకొని పరిగెత్తుకుంటూ బస్సెక్కేడు ఆ మొగోడు. అతని రెండు చేతుల మధ్య స్టీలు గ్లాసుంది. ఆ గ్లాసుకి కిందా పైనా కాయిత మ్ముక్క లున్నాయి. బ్రహ్మ రాక్షసుడి ప్రాణాలున్న చిలకని పట్టుకొస్తున్న జానపద హీరోలా అతనా గ్లాసుని అతి భద్రంగా పట్టుకున్నాడు. బస్సులో కూడా పరిగెత్తడం వల్ల ఆ గ్లాసులోని ద్రవాన్ని చుట్టూ వున్న వాళ్ళందరి మీద శుద్ధి చెయ్యడానికి పసుపునీళ్ళు జల్లినట్టు జల్లుకుంటూ వెళ్ళేడు.

"ఏవయ్యోయ్! నిన్నే... ఆఁ ఆఁ రైట్ రైట్.... మళ్ళీ యింకోసారి గాని దిగేవంటే మరింక నేను మంచోడ్ని కాను. తెలిసిందా... ఇదేం నీ మామగారి బస్సును కున్నావాఁ? అయినా అలా స్టేజి స్టేజికీ కాఫీ తెస్తావు. అదేం కదుపా? కాఫీ హోటేలా? రైట్...రైట్..."

బస్సు కదిలింది.

"టికట్... టికట్... చిల్లర తెచ్చుకోకుండా బండెందుకెక్కుతారయ్యా! నేనేం చిల్లర దుకాణం పెట్టేనా? సర్లే..." అన్నట్టు ఈ శీను ఏమైనట్టు? ఈసారి నేను బస్సాపమంటే నాకూ అన్ని అక్షింతలూ పడతాయేమో! చుట్టూ చూశాను. అల్లదుగో వెనకాల సీట్లో కూర్చుని చెయ్యూపేడు. ఖాళీ ఉంచేనురమ్మని అమ్మయ్య ఈ ముహూర్తం మంచిదే. కూర్చోడానికి సీటు దొరికింది. అడ్డుగా నున్న అరటిపళ్ళ గెలమీంచి గెంతబోయి పక్కనున్న అతని పాదం తొక్కేసి, "సారీ" చెప్పుకొని సర్కస్ చేసి ఎలాగో మొత్తానికి సీట్లో కూలబడ్డాను.

దెబ్బ తగిలిందేఁవిఁటీ? పరామర్శించేడు నుదురు తడుపుకుంటుంటే.

"లేదు" అన్నాను రోషంగా నా దెబ్బకి కారణం వాడే అయినట్టు రక్కున తడువుఁకోడం ఆపేసి.

ముందు సీట్లో కూర్చున్నతను ఫుల్ సూట్‌లో వున్నాడు. ఏదైనా ఇంటర్వ్యూకి వెళ్తున్నాడేమో! ఏమైనాఆ టైములో బస్సులో సూటుని భరిస్తున్న అతని దగ్గర, తొడుపురుగు దొలిచేస్తున్నా ఓర్చుకున్న కర్ణుడు తీసికట్టే. కిటికీలోంచి వీస్తున్న గాలి చమటకి తగిలి ప్రాణం ఒక్క నిమిషం హాయనిపించింది.

ఈ పక్క కిటికీ దగ్గర కూర్చున్నావిడ చుట్టపెట్టిన డన్‌లప్ పరుపులా వుంది. అవిడ పక్కన కూర్చున్నతను అవిడ మొగుడే అయితే .... భయంకరం ఆవిడ తీసే ఊపిరి చాలు అతను సుడిగాలిలో గడ్డిపరకలా ఎగిరిపోవడానికి, అంత సన్నంగా, ఎండుగా, విత్తనం బీరకాయలా వున్నాడు. "టిక్కట్టులు తీసుకున్నారా..." సందేహం లేదు, మొగుడే గోదావరి ఎక్స్‌ప్రెస్, గోల్కొండ ఎక్స్‌ప్రెస్, తమిళనాడు ఎక్స్‌ప్రెస్ కలిసి కోరస్ పాడితే యింతకంటే యింపుగానే వుంటుంది.

అంత చికాకులోను నాకో పాడు ఆలోచన వచ్చింది. ఈవిడ కడుపుతో వుంటే ఎలా వుంటుందో?

"ఉండదు" అన్నాడు శ్రీను సీరియస్‌గా.

మూడో సీట్లో కూర్చున్న ముసలమ్మ డబ్బు తియ్యడానికి నానా అవస్థాపడుతోంది.

ఆవిడ చర్మం ఎండిపోయిన చెట్టు బెరడులా వుంది. మనిషి ఎముక, తొక్కకలిసి ఏడు కిలోల బరువుంటుంది. పుట్టిన తరువాత ఒక్క సుఖమూ ఎరుగని దానిలా అతి దీనంగా వుంది. బస్సు కుదుపుకో, ముసలితనం వల్లో ఆవిడ చేతులు వణుకుతున్నాయి. కొంగుముడి విప్పడానికి పట్టు దొరకడం లేదు.

అయినా అదేం బస్సు! షోరూము వదిలేక ఎప్పుడూ చెంచాడు ఆయిలు ఎరగనట్లుంది పరుగెడుతున్న పిండిమిల్లులో కూర్చున్నట్లుంది.

"తొరగా తియ్యి మామ్మా... ఎక్కడికెళ్ళాల?"

ఈ కండక్టరెవడో గాని మహానుభావుడు ఎప్పుడూ మొహం చీమల పుట్టలా పెడ్తాడు. ఇతన్ని కట్టుకున్న ఇల్లాలెవరో గాని ఏ ఉమ్మెత్తపువ్వుల పూజచేసిందో! మానవుడుపుట్టి నవ్వి ఎరగడు.

"మంగళగిరి" మూలిగిందా ముసిల్ది. బతికున్న మనిషి గొంతుకలా కాకుండా ఎక్కడో ఏడు నిలువుల లోతున పాతిన శవం మూలుగులా వుంది.

"హోల్డాన్... హోల్డాన్..." తేలుకుట్టినట్టు అరిచేడు కండక్టరు.

మళ్ళీ బస్సాగింది.

"ఇది మంగళగిరిలో ఆగదమ్మా, దిగు దిగు"

అప్పటికి ఊరుదాటి దగ్గర దగ్గర రెండు మైళ్ళు వచ్చేశాం. ఇప్పుడిక్కడ దింపేస్తే ఆ ముసిల్దాని గతేఁవిఁటి?

బస్సులో అందరూ ఆమె వైపే చూస్తున్నారు.

"ఇది ఎక్స్‌ప్రెస్, ఆగదు" అన్నాడు కండక్టరు బస్సుదే తప్పైనట్టు.

"ఏలా?" గొణుక్కుంది.

"అయినా బస్సెక్కేముందే చూసుకోవద్దూ" అన్నాడొకడు.

"దిగు, దిగు" అంటూ తలుపు పట్టుకొని నిల్చున్నాడు కండక్టరు.

ఏం చెయ్యాలో తెలీని ముసలమ్మ గాభరాగా నిల్చుంది.

పాపం ! ఏ పిల్లకి ప్రమాదంగా వుండి వెళ్తోందో? ఎంత అవసరం లేకపోతే ఆ వయసులో ఈ ఎండలో బయల్దేరుతుంది.

"మంగళగిరిలో కొంచెం స్లోడౌన్ చెయ్యండి, దిగిపోతుంది అన్నాడు" అన్నాడుశీను, అంతవరకు ఎటో చూస్తున్న వాడల్లా యిటు తిరిగి.

"ఎవడో సినిమా హీరో" అన్నట్టు చూశారు బస్సులో అందరూ మా వేపు.

"అసలు మంగళగిరికి టిక్కెట్టు కొయ్యడానికి వీల్లేద్సార్" అన్నాడు విసుగ్గా కండక్టరు. "ఎవడీ కౌన్‌కిస్కాగాడన్నట్టు"

"అయితే విజయవాడకే తీసుకో డబ్బు" అంటూ జేబులోంచి డబ్బు తీశాడు శీను.

"ఆ థ్యాంక్యూరా అబ్బీ థ్యాంక్యూ" అనుకున్నాను.

బస్సు మళ్ళీ కదిలింది.

బయట ఎండకి, బస్సు వేడికి ఒళ్లంతా జ్వరం వచ్చినట్టయిపోయింది.

"అసలు ఈ లేడీసు వున్నారే..." కంచుగంట మాట్లాడినట్టైంది. అప్పుడు చూశాను డ్రైవర్ని ఏమి స్టైల్ (style) ఆ మధ్య రిక్షావాళ్ళకి రిక్షాలు పంచినప్పుడు కలక్టరొక రిక్షా తొక్కుతున్నట్టు ఫోటో పడింది. అదిగో ఆ కలక్టరు గారు స్టయిల్‌గానే

వున్నారు. బహుశా ఇతను చిన్నప్పుడు కాన్వెంటులో చది వుంటాడు. అతని అమ్మ నాన్న బావున్న రోజుల్లో, ఇతన్ని గురించి ఐ.ఏ.ఎస్. కలలు కనే రోజుల్లో కాన్వెంటుకి పంపించి వుంటారు. రోజులు మారిపోయి అమ్మ, నాన్న, చెల్లి పోయి డ్రైవరై వుంటాడు.

ఈ లేడీసు చంపుకు తినేస్తారంటే నమ్ము. బస్సెక్కడం రాదు, దిగడం రాదు, డబ్బులివ్వడం రాదు. ముప్పావలాకి ముప్పై మూడు ముళ్ళు. లారీడు లగేజీ, చంకన పిల్ల, చేతిలో పిల్ల, కడుపులో పిల్ల, ఓ టిక్కెట్టుకి నలుగురు..” అంటూ యింతమంచి జోకు ఈ మధ్య ఎవరూ వెయ్యనట్టు విరగబడి నవ్వేడు. నవ్వి ఒకసారి వెనక్కి తిరిగి చూశాడు, మేమంతా వింటున్నామో లేదోనని వింటున్నా. మన్న నమ్మకం కుదిరేక మళ్ళీ ప్రారంభించేడు.

“అసలీళ్ళకి బొత్తిగా కామన్‌సెన్స్ లేదు గురూ! డౌటు లేదు. ఇతను కాన్వెంటు వెలగబెట్టేడు. బస్సు చూడగానే ఎద్దులాగ బెదిరిపోతారు. పరుగులు, పర్సులు పారేసు కోవడం కోకలు చింపేసుకోవడం – అయినా ఈళ్ళకి ఢిల్లీలో లాగ సెపరేట్ బస్సులెయ్యాల ఏటంటావ్”

అవునన్నట్టు తలాడించేడు యింజను మీద కూర్చున్న తుప్ప జుత్తువాడు.

“మరీ ఈ మధ్య దేశంలో యింతమంది ఆడవాళ్ళు ఎక్కువై పోయేరేటి? సినిమా హాలుకాడ, కాఫీ హోటల్లో, రైళ్ళలో, బజార్లో, ఎక్కడ చూడు లేడీసు–అసలు ఆడదంటేనే అసహ్యం వచ్చేస్తోంది. ఇదేదో మహిళా ఏడాదో ఏదోనట. ఇంక చూడు ఈళ్ళకి మరీ తిరుగుడె క్కువైపోయింది. మొగోడు సంపాయించి తెస్తే తిని తొంగోక ఎందుకొచ్చిన తిరుగుడు అంటూ యింక ఈ తిరుగుడు చాలన్నట్టు కేరుమంటూ బస్సాపేసేడు. ఆపి ఠక్కున కిందకి గెంతేసేడు.

చుట్టు పక్కలెక్కడా ఊరులేదు. మరెందుకాగినట్టు? ఇంజను అంటుకుపోయిందా? బ్రేకులు వదిలేశాయా? కొంపతీసి “పాసిం జరు మహాశయులారా?” అంటూ నిల్చుని స్పీచ్ యివ్వడు కదా! థేంక్ గాడ్ యివ్వలేదు.

“ఏవరండీ బాబూ ఆ సిగరెట్టు కాలుస్తున్నది. తొరగా కాల్చేస్తే గాని బండి బైల్దేరదు” కండక్టరుబాబు వివరించాడు

సంగతేఁవిఁటంటే ఆ కాన్వెంటు డ్రైవరుకి సిగరెట్టు వాసన పడదు. అతనా వాసన అరమైలు దూరం నుంచే ఆల్సేషియన్లా పసికడ్తాడు. భేష్! బావుంది.

కాలుస్తున్న సిగరెట్టుని అటూ ఇటూ తిప్పుతూ ఆలోచిస్తు న్నాడు శీను. వాడికి బస్సెక్కిన దగ్గర్నుంచీ వేవిళ్ళ వాడిలా వాంతులవుతాయి. ఇలాంటి ఎమర్జెన్సీలకి రెండు సిక్విల్ వేసు కొని బస్సెక్కిన దగ్గర్నుంచీ దిగేవరకు ఆగకుండా సిగరెట్లు కాల్చేస్తాడు.

అందరూ మా వేపు చూస్తున్నారు. మహాపరాధం చేసినట్టు.

ఆ క్షణంలో గనుక డ్రైవరు అక్కడ వుండి వుంటే శీను చూపుకి మసి అయిపోయి వుండేవాడు.

“సారీరా” అన్నాను నెమ్మదిగా.

బస్సు మళ్ళీ కదిలింది.

ఈసారి దేవుడి దయవల్ల డ్రైవరుస్పీచ్ ఇవ్వలేదు. బహుశా సిగరెట్టు వాసనకి అతని మూడ్ పాడైపోయి వుంటుంది. అందరూ టిక్కెట్లు తీసేసుకున్నారు కూడా. బయల్దేరినప్పుడున్న ఎండంతా ఏమైపోయిందో అకస్మాత్తుగా నల్లటి మేఘం కమ్మే సింది. వర్షం కూడా వస్తుందేమో! అందుకే వాన రాకడ ప్రాణం పోకడా తెలీదంటారు. ఎక్కడో దూరంగా వర్షం పడిందన్న సూచనగా చల్లటి గాలివీస్తోంది. మేఘంవల్ల వెల్తురు లేక అప్పుడే చీకటి పడ్తోందా అన్నట్టుండడం వల్ల పక్షులన్నీ గబగబా ఎక్కడి మేతలక్కడ వదిలేసి గూళ్ళకి చేరుతున్నాయి. ఎంత అదృష్ట వంతులు అవి, మనుషుల్లాగా వాటికి అంకితం అవలేదు వాటి బతుకులు.

వచ్చే జన్మలోనైనా పక్షినైతే బావుణ్ణు!

వచ్చే జన్మ మాట దేవుడెరుగుగాని ఈ జన్మంతా ఈ బస్సు లోనే గడిచిపోయేటట్టుంది. అనిపించింది మళ్ళీ బస్సాగే సరికి. మళ్ళీ ఏమొచ్చింది?

రైల్వే గేటు వేసేరు. గేటు కిటు అటు ఆగిన ట్రాఫిక్ అరమైలు పైనే ఉంటుంది. అన్ని బస్సుల్లో వాళ్ళు దిగి రోడ్డు మీద అదేదో తిరణాలలాగా కబుర్లు చెప్పుకుం టున్నారు. మా బస్సులో కూడా ఆడవాళ్ళు, డ్రైవరు తప్ప అంతా దిగేరు సిగరెట్లు కాల్చు కోవడానికీ, సోడాలు తాగడానికీ. శీను దిగకుండానే సిగరెట్టు అంటించి విజయగర్వంతో ఓసారి డ్రైవరు వేపు చూసి ఫర్లాంగు దూరం వదిలేడు పొగ. గబుక్కున గెంతేసేడు డ్రైవరు ఆ పొగకే తను అంటుకుపోతానేమో నన్నంత గాభరాతో.

ఏదో గొణిగాడు శ్రీను.

ఏవిఁట్రా?

"టు ది హెల్త్ ఆఫ్ ది ట్రైన్" అన్నాడు సిగరెట్టుని ఎత్తి గ్లాసులా పట్టుకొని దూరంగా వస్తున్న ట్రైనుని చూపిస్తూ ముప్పావు సిగరెట్టు వుండగానే పారేసి మరోటి అంటించేడు. "వెర్రా? వికారవా?" కోప్పడ్డాను.

"అదంతే విజయవాడ చేరేసరికి ఈ పాకెట్ అయిపోవాలి"

ట్రైను చూసిన జనం పొలోమంటూ బస్సెక్కేసేరు. డ్రైవరు మాత్రం దూరంగా చెట్టుకానుకుని నిల్చుని మావైపు చూస్తు న్నాడు. ఇంతలో ట్రైను సరిగ్గా గేటు దగ్గరకొచ్చి ఠపీమని ఆగిపోయింది సిగ్నలు యివ్వలేదుట.

మళ్ళీ గొణిగేడు శీను. ఏవిఁటన్నాను.

"టు ది హెల్త్ ఆఫ్ ది స్టేషన్ మాష్టర్" అన్నాడు యింకో సిగరెట్టు తీస్తూ, మేము బస్సు దిగేలోపల వీడికి పిచ్చెక్కదు కదా.

మరో పావుగంటకి వీడి సిగరెట్లు అయిపోయేయి. రైలు వెళ్ళిపోయింది. వీడి చేతిలో సిగరెట్టు లేదని రూఢి చేసుకున్నాక డ్రైవరు బస్సెక్కేడు. బస్సు చుట్టూ సోడాల వాళ్ళూ, శనక్కాయల వాళ్ళూ, జీడి పప్పులవాళ్ళూ తెగ అరుస్తున్నారు. బస్సు బయల్దేర బోతోంది.

అంతవరకు ఏం చేస్తోందో కాని, అప్పుడే లేచినట్లు తుళ్ళిపడి "ఏయ్, నాలుగు జీడిపప్పు పొట్లాలియ్యి" అంది డన్‌లప్ పరుపు.

ఆ జీడిపప్పు కుర్రాడికి పది, పన్నెండేళ్ళుంటాయి. మొదటి ఆరేళ్ళు ఎదిగి మరింక ఎదగడం మానేసినట్టువున్నాడు. పుట్టినప్పుడు తప్ప మళ్ళీ గరిటెడు నూనె ఎరగనట్టు అతని జుత్తంతా ఎర్రగా రాగిజుత్తులా మెరుస్తోంది. సన్నగా ములక్కాడ ల్లాంటి కాళ్ళూ, చేతులూ, పెద్ద గుమ్మడి కాయంత బొజ్జ, చిన్న గుమ్మడికాయంత తలతో, తల్లికి తప్ప ఎవరికీ ముద్దురానట్టు న్నాడు. ఏ అయ్యో కడుపు కరిగి యిచ్చిన నిక్కరులా వుంది. పుట్టగానే అన్ని కోరికలూ చంపుకున్న బాలబైరాగిలా వున్నాడు.

వాడు కిటికీ అంత ఎత్తు ఎగిరి నాలుగు పొట్లాలిచ్చి "బేగి డబ్బులియ్యమ్మా. బండి ఎలిపోతోంది" అని హోల్డాన్ అంటూ బస్సు మీద చేత్తో బాదడం ప్రారంభించేడు. ఏ "హోల్డాన్"కి ఆగాలో బస్సుకి తెలుసు. అది నెమ్మదిగా కదుల్తోంది. చిల్లరు న్నట్టు లేదు. అందావిడ తలగడ అంత హేండ్ బ్యాగ్ తడుపుతూ. "డబ్బులమ్మా..." అంటూ వాడా బస్సు పట్టుకొని వేలాడుతూనే వున్నాడు. ఆవిడ చిల్లర లేదంటూనే వుంది. జీడిపప్పు తిరిగి ఇచ్చే ప్రయత్నంలో లేదు. ఆవిడ యిచ్చునో మానునో కాని ఈలోగా పుట్టిన వెంటనే పుట్టిన ఆనందం తప్ప మళ్ళీ ఏం ఎరగని వాడిలా ఆ పోట్లాలన్నీ ఒక్కసారి విప్పేసి ఒళ్ళో పోసుకొని ఆవురావు రుమని తినేయడం ప్రారంభించేడు ఆవిడ మొగుడు. ఆరిగించుకోలేడు కాని లేకపోతే ఆవిడ్ని కూడా తినేసేటంత ఆకలి మీదున్నట్టున్నాడు.

"వీడీ బస్సు కింద పడిపోతాడో ఏఁవిఁటో" భయంతో గట్టిగానే అన్నాను.

"ఆఁ ఏం భయం లేదు. వీళ్ళకివి రోజూ అలవాటే" ఎవరో అభయం యిచ్చేరు.

కాని ప్రమాదం ఒక్కరోజే వస్తుంది. ఆ రైల్వే గేటు కొక ప్రత్యేకత వుంది. గేటుకిటు, అటు అరసెంటీ మీటరు చోటు లేకుండా లారీలు, బస్సులు, కార్లు రెండుమూడు వరసల్లో ఆపేస్తారు. గేటు వేసేక ఎవరికీ కదలడానికి అరంగుళం ఖాళీ వుండదు. అప్పుడు ఒకడు ఒక అరంగుళం వెనక్కి వెళ్తే మరోడు పావు అంగుళం ముందుకి జరగలేడు. ఆ మధ్యలోంచి స్కూటర్లు సైకిళ్ళు వానపాముల్లా పారి పోతాయి. మా బస్సు అంగుళం అంగుళం కదుల్తోంది.

ఆ కుర్రాడు బస్సు పట్టుకొని వేలాడుతూనే వున్నాడు.

ఆవిడ చిల్లర లేదంటూనే వుంది.

ఆ మొగుడు జీడిపప్పు తింటూనే వున్నాడు.

నా ప్రాణాలు పిడికిట్లో గుబగుబలాడుతూనే వున్నాయి.

ఇంతలో....

ఎదురుగా వస్తున్న బస్సుని తప్పించుకొని ఎక్కడి నుండి వచ్చిందో అమ్మవారులా, ఓ లారీ రావడం, ఆ కుర్రాడు పట్టు తప్పి కిందపడిపోవడం, వాడి ఎముకల పటపటా శబ్దం విని పించడం ఒక్కసారే జరిగాయి.

కెవ్వున కేకేసాను. కాని శబ్దం రాలేదు.

ఎక్కడ ట్రాఫిక్ అక్కడ బంద్ అయిపోయింది.

అందరూ దిగి చూస్తున్నారు.

అసలిలాటివి చూడ్డానికి మనిషిలో కొంత రాక్షసాంశ వుండాలేమో.

ఎక్కడ భక్తి వుంటే అక్కడ దేవుడుంటాట్ట!

ఎక్కడ యాక్సిడెంటైతే అక్కడ పోలీసులుంటారు.

అప్పుడే పోలీసులు లారీ డ్రైవర్ని దింపేసేరు.

"అయినా ఆ గుంటడికంత మొండితనం ఏం? పట్టుకొని వదలదే జలగలాగ" అన్నారొకరు.

"ఏఁవిఁటో వీడి చావు యిక్కడ రాసివుంది" అన్నాడో వేదాంతి.

"అసలీ లారీడ్రైవర్లకి ఒళ్ళు తెలీదండి. పట్టపగలే తాగేసి నడుపుతారు" ఒకడు వాపోయేడు. రాత్రి తాగి నడిపితే ఫరవా లేదన్నట్టు.

అంతేకాని వాడికి డబ్బివ్వికపోవడం ఆవిడ తప్పని ఒక్కరూ అన్లేదు.

కొంతసేపటికి ఆ లారీ తప్ప మిగిలినవి బయల్దేరేయి.

"నయం మన బస్సు కింద పడలేదు. అన్నేసరీ లేట్" అన్నాడు ఫుల్‌సూట్.

చాచి లెంపకాయ కొట్టాలనిపించింది. వాడి ప్రాణం కంటే వీడి బోడి పని ఎక్కువా?

ఆ కుర్రాడ్ని తల్చుకొని నా మనసంతా అసహ్యంగా అయి పోయింది. వాడికి అమ్మా, నాన్నా వున్నారో లేదో? ఒకవేళ వాళ్ళ సంసారానికి వీడే ఆదరువేమో? వీడి తరువాత వున్న చిన్న తమ్ముళ్ళని, చెల్లెళ్ళని వీడే పోషించాలేమో, మరింక యిప్పు డెవరు దిక్కు వాళ్ళకి.

రోజూ అన్నం టైముకి పరిగెత్తుకొచ్చే కొడుకు ఆ వేళ రాడనీ, ఆ వేళే కాదు శాశ్వతంగా రాడనీ తెలిసిన ఆ తల్లి కడుపుమంట ఎవరార్పగలరు?

బస్సు మళ్ళీ కదిలింది.

(యువ, దీపావళి 10.11.1976)

కన్నీళ్ళొచ్చేయి

"**వె**లిసిన చీరపువ్వులా ఆమే,
పగిలిన పాత చెప్పులా అతనూ..."
ముప్ఫై చీకటి సంవత్సరాల వెనుక
మల్లెల మేడ
వెన్నెల గదిలో
ఇంద్రధనస్సు
మంచు తెరలలో
సితారు జాజుల
సన్న జల్లులో
పూర్తి మొగాడూ
నిండైన మనిషిగా
అతనూ,
బంగారు కొమ్మ కొనని
పూసిన ఆణిముత్యంలా
విశాలాక్షీ
ఉన్నప్పుడు
"ఈ పువ్వుల పూజలు ఎన్నాళ్ళో"
"ఈ రంగుల పాటలు ఎన్నాళ్ళో"
అన్న శంకల మొసళ్ళు
తల ఎత్తక ముందే
పాటలు తెగి
పూజలు మండి
ముత్యాల ముగ్గులు
    మట్టిపాలై
    నాన్న నెత్తుకుపోయేక
    అప్పుల నక్కలు ఆరెకరాలూ
    చీక్కుపోకా
    మిగిలిన
అతను, విశాలాక్షీ